

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปวัตถุประสงค์และวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือ การพัฒนาแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างของปัจจัยแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อ ผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างขนาดกลางและขนาดย่อม โดยใช้การวิเคราะห์ตัวแปรสภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment Analysis) ภายใต้กรอบ PEST Analysis ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านการเมือง (Political Factors), ปัจจัยด้านเศรษฐกิจเศรษฐกิจ (Economical Factors), ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors) และปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เป็นแนวความคิดหลัก

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณประกอบกัน เริ่มต้นด้วยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเหตุการณ์วิกฤต (Critical Incident Technique) กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายคือผู้มีประสบการณ์ทำงานในองค์กรผู้รับเหมาก่อสร้างเป็นเวลา 10 ปีขึ้นไปซึ่งสามารถตอบคำถามได้ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ถูกนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อขยายผลด้วยกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายลักษณะเดียวกัน ข้อมูลที่ได้รับถูกนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาและสร้างแบบจำลองเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model) ของปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มตัวอย่างการสัมภาษณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 106 คน กลุ่มตัวอย่างการตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 242 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ทำงานในตำแหน่งวิศวกร วิศวกรโครงการ

5.2 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงข้อสรุป ประเด็นที่สำคัญ และอภิปรายผลที่ได้รับจากการวิจัย โดยจำแนกเป็นรายด้านตามแนวทางการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก PEST Analysis และสรุปด้วยผลกระทบต่อความสามารถในการอยู่รอดและเติบโตขององค์กรผู้รับเหมาก่อสร้าง

5.2.1 ปัจจัยด้านการเมือง

ตัวแปรที่สังเกตได้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบต่อตัวแปรแฝงจากมากไปน้อยคือ นโยบายด้านการส่งเสริมการลงทุนของรัฐบาล (0.79) การออกนโยบายโครงการสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (0.60) และเสถียรภาพของรัฐบาล (0.49) ตามลำดับ ปัจจัยด้านการเมืองโดยรวมส่งผลโดยตรงต่อต้นทุนของผู้รับเหมาก่อสร้างในระดับน้อยมาก (0.08) และส่งผลต่อโอกาสด้านอยู่รอดและเติบโตขององค์กรระดับน้อย (0.25)

ปัจจัยที่มีน้ำหนักมากที่สุดในกลุ่มการเมืองคือนโยบายด้านการส่งเสริมการลงทุนของรัฐบาล หากการลงทุนมีสูงขึ้นไม่ว่าในอุตสาหกรรมใดแล้วแต่ส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมก่อสร้างทั้งสิ้น เนื่องจากการก่อสร้างเกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคพื้นฐาน อาคารเพื่อการผลิต ยกตัวอย่างเช่นหากมีการสร้างโรงงานมากขึ้น โอกาสของผู้รับเหมาก่อสร้างย่อมมากขึ้นตาม นอกจากนี้การส่งเสริมการลงทุนยังส่งผลต่อกำลังซื้อของผู้บริโภค โครงการอสังหาริมทรัพย์ประเภทที่อยู่อาศัย ซึ่งส่งผลดีต่อผู้รับเหมาก่อสร้างอีกด้วย สำหรับปัจจัยการออกนโยบายโครงการสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานส่งผลในลักษณะเดียวกันแต่จะส่งผลในทางตรงต่อผู้รับเหมาก่อสร้างในการรับโครงการ โดยตรงจากรัฐบาล และการรับเหมาช่วงจากผู้รับเหมารายใหญ่อีกทอดหนึ่ง

การเตรียมรับสถานการณ์เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้รับเหมาก่อสร้างควรจะต้องทำ มีทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ในแง่บวก หากรัฐบาลมีการส่งเสริมการลงทุน มีนโยบายโครงการสาธารณูปโภค และรัฐบาลมีเสถียรภาพ จะมีผลให้โครงการก่อสร้างเพิ่มมากขึ้น โอกาสย่อมมากขึ้นตามไปด้วย หากผู้รับเหมาก่อสร้างมีความพร้อมในการรับงาน จะส่งผลให้องค์การขยายตัวขึ้น สร้างความก้าวหน้าได้ ในทางกลับกัน หากเห็นว่าสถานการณ์ทางการเมืองมีแนวโน้มไม่ดี มีความไม่แน่นอน องค์กรผู้รับเหมาก่อสร้างควรเตรียมการปรับนโยบายหากไม่มีงานรองรับ เช่น ลดจำนวนคนงาน ปรับนโยบายในการเข้าประกวดราคาเพื่อให้ได้รับโครงการ เลื่อนการตัดสินใจลงทุนด้านเครื่องมือเครื่องจักร เป็นต้น จากผลการวิจัยที่ได้รับแสดงถึงปัจจัยด้านการเมืองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่มากเท่าใดนัก ผู้รับเหมาก่อสร้างได้รับผลกระทบเพียงบางส่วนเท่านั้น ดังนั้นหากมีการเตรียมปรับตัวที่ดีแล้ว องค์กรจะได้รับประโยชน์พอสมควรในด้านดีและไม่เสียหายมากนักในด้านลบ

5.2.2 ปัจจัยด้านกฎหมาย

ตัวแปรที่สังเกตได้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบต่อตัวแปรแฝงจากมากไปน้อยคือ กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม(0.66) และ กฎหมายด้านความปลอดภัย (0.55) ตามลำดับ ปัจจัยด้านกฎหมายโดยรวมส่งผลโดยตรงต่อต้นทุนของผู้รับเหมาก่อสร้างในระดับน้อยมาก (0.18)

ในปัจจุบันกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมและด้านความปลอดภัยถูกบังคับใช้มากกว่าในอดีตมาก จะเห็นได้จากโครงการก่อสร้างส่วนใหญ่จะมีอุปกรณ์ป้องกันด้านสิ่งแวดล้อมเช่นผ้าใบกันฝุ่น และกวดขันกับเรื่องความปลอดภัยของ คนงานมากขึ้น เป็นสิ่งที่ผู้รับเหมาต้องจัดทำเป็นเรื่องปกติทั่วไปตามกฎหมาย จากผลการวิจัยที่ได้รับแสดงผลต่อต้นทุนที่ค่อนข้างน้อย แสดงถึงผู้รับเหมาส่วนใหญ่สามารถปรับตัวได้ในประเด็นนี้ แต่อย่างไรก็ดี กฎหมายมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่จะเป็นแนวทางที่เพิ่มกฎข้อบังคับให้มากขึ้นซึ่งจะเป็นผลดีต่อสังคม แต่จะส่งผลต่อต้นทุนการก่อสร้างที่เพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน ผู้รับเหมาก่อสร้างควรปรับตัวให้ทันหากมีการเพิ่มเติมของกฎข้อบังคับต่างๆ

5.2.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ตัวแปรที่สังเกตได้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบต่อตัวแปรแฝงจากมากไปน้อยคือ ราคาวัสดุก่อสร้าง(0.75) ราคาอุปกรณ์เครื่องจักรก่อสร้าง (0.75) ราคาน้ำมัน (0.72) อัตราดอกเบี้ย (0.66) อัตราเงินเฟ้อ (0.60) และราคาค่าแรงงานช่างก่อสร้าง (0.55) ตามลำดับ และปัจจัยด้านเศรษฐกิจโดยรวมส่งผลโดยตรงต่อต้นทุนขององค์กรในระดับปานกลาง (0.43)

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจส่วนใหญ่จะที่เกี่ยวข้องกัน ที่เห็นได้ชัดจากน้ำหนักองค์ประกอบคือในส่วนของราคาวัสดุ ราคาอุปกรณ์เครื่องจักร และราคาน้ำมัน จะเป็นสามปัจจัยที่ส่งผลต่อประกอบการรับเหมาก่อสร้าง ได้ชัดเจนกว่าอีกสามปัจจัยที่เหลือ ความผันผวนของปัจจัยสามอย่างนี้ส่งผลโดยตรงต่อผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้าง เนื่องจากงานก่อสร้างโครงการ โดยส่วนใหญ่จะใช้การประกวดราคาแบบจ้างเหมา ผู้รับเหมาก่อสร้างส่วนใหญ่จะรับความเสี่ยงของความผันผวนของต้นทุนเหล่านี้หลังจากได้รับโครงการมาแล้ว ซึ่งโดยส่วนใหญ่ในปัจจุบันราคาวัสดุ เครื่องจักร และราคาน้ำมัน จะปรับขึ้น หากผู้รับเหมาก่อสร้างไม่วางแผนล่วงหน้าไว้ก่อนจะส่งผลให้เกิดการขาดทุนอย่างมากได้ ทางออกที่ควรทำคือผู้ประกอบการควรจะคาดการณ์แนวโน้มของราคาวัสดุและโอกาสในการได้รับงานของตนเองในช่วงเวลาล่วงหน้าอย่างน้อยสองถึงสามปี แล้วหาทางการเจรจาตกลงราคาในระยะเวลาโครงการกับผู้จำหน่ายวัสดุหลักต่างๆ อาทิเช่น เหล็ก คอนกรีต จะทำให้ความเสี่ยงนี้ลดลงได้ สำหรับ แนวโน้มของอัตราดอกเบี้ย เงินเฟ้อและค่าแรงงาน ถึงแม้จะส่งผลไม่มากเท่ากับสามปัจจัยแรกแต่ยังคงควรเป็นที่ผู้รับเหมาก่อสร้างต้องติดตาม

5.2.4 ปัจจัยด้านเทคโนโลยี

ตัวแปรที่สังเกตได้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบต่อตัวแปรแฝงจากมากไปน้อยคือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) (0.86) อุปกรณ์เครื่องจักรก่อสร้างที่ทันสมัย (0.74) วัสดุก่อสร้างใหม่ๆ (0.60) เทคโนโลยีระบบสำเร็จรูป (Pre-cast) (0.56) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีโดยรวมส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการทำงานในระดับน้อย (0.40)

เป็นที่น่าสนใจว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะในปัจจุบัน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนช่วยในการบริหารจัดการในอุตสาหกรรมก่อสร้างนั้นมีมากขึ้นจากเดิมในอดีตที่อาจไม่ค่อยพบเห็นมากนัก เทคโนโลยีอย่างเช่นการใช้คอมพิวเตอร์ในการวางแผนงานก่อสร้าง การจัดการวัสดุคงคลัง การจัดการด้านบัญชี จนกระทั่งถึงการติดตั้งกล้องผ่านระบบอินเตอร์เน็ตในหน่วยงานก่อสร้างเพื่อรักษาความปลอดภัย สิ่งเหล่านี้พบเห็นได้ไม่ยากนักในโครงการก่อสร้างในปัจจุบัน ส่วนปัจจัยอื่นๆ ทั้งอุปกรณ์เครื่องจักร วัสดุก่อสร้างใหม่ ระบบสำเร็จรูปล้วนสนับสนุนให้การก่อสร้างมีประสิทธิภาพมากขึ้นมากกว่าในอดีตทั้งสิ้น เป็นที่สังเกตว่าในช่วงสิบปีให้หลังเทคโนโลยีเหล่านี้เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วและค่อนข้างหลากหลาย เป็นโอกาสอันดีของผู้รับเหมาก่อสร้างที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน แต่ข้อควรระวังคือการเลือกใช้หรือทดลองใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เหล่านี้ ทั้งทางด้านความคุ้มค่าในการลงทุน ความคงทนของสิ่งก่อสร้าง และด้านความปลอดภัยในการทำงานอีกด้วย

5.2.5 ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านสังคมถูกตัดออกจากแบบจำลองเชิงโครงสร้าง เพื่อให้แบบจำลองเกิดความสอดคล้องตามข้อกำหนด ปัจจัยที่ได้จากการวิจัยส่วนสัมพันธ คือ รูปแบบของสิ่งก่อสร้างได้เปลี่ยนไปจากในอดีต และการคัดค้านโครงการก่อสร้างจากประชาชน ปัจจัยแรกอาจไม่มีผลกระทบมากนักสำหรับผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้าง และปัจจัยหลังเป็นสิ่งที่เกิดเฉพาะโครงการของรัฐบาลบางแห่งเท่านั้น

5.2.6 ปัจจัยศักยภาพองค์กร

ปัจจัยศักยภาพองค์กร ตัวแปรที่สังเกตได้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบต่อตัวแปรแฝงจากมากไปน้อยคือ ศักยภาพด้านการเงินขององค์กร (0.67) และ ศักยภาพของบุคลากรในองค์กร (0.48) ตามลำดับ ปัจจัยศักยภาพองค์กรโดยรวมส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการทำงานในระดับปานกลาง (0.57)

ศักยภาพด้านการเงินมีน้ำหนักมากกว่าศักยภาพมากกว่าด้านบุคลากรพอสมควร เป็นที่แน่นอนว่าเรื่องกำลังเงินเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการทำธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง จะเห็นได้ว่าระบบการว่าจ้างโดยทั่วไปที่ผู้รับเหมาก่อสร้างต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายล่วงหน้า เมื่องานก่อสร้างแล้วเสร็จเป็นงวดจึงจะเบิกเงินจากเจ้าของโครงการ ระบบการจ่ายเงินที่เบิกเป็นงวดงานนี้จะทำให้เกิดการรับเงินล่าช้าออกไปหลังจากงานแต่ละงวดเสร็จ และยังมีภาระหักค่าประกันผลงานในแต่ละงวด ทั้งหมดนี้ทำให้ศักยภาพทางการเงินเป็นประเด็นที่สำคัญ หากผู้ประกอบการต้องการรับงานหลายโครงการพร้อมกัน ควรอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาศักยภาพทางการเงินของตนเองว่าเพียงพอที่จะลงทุนหมุนเวียนหรือไม่ ศักยภาพด้านบุคลากรเกี่ยวกับความสามารถของผู้จัดการ วิศวกร และโพรแมน ในการบริหารจัดการโครงการ ซึ่งมีส่วนสำคัญเช่นเดียวกันในการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน หากบุคลากรสามารถจัดการก่อสร้างได้ดีแล้วจะลดความสิ้นเปลือง และทำให้งานดำเนินไปตามกำหนดการได้

5.2.7 ปัจจัยประสิทธิภาพการทำงาน

ปัจจัยประสิทธิภาพการทำงาน ตัวแปรที่สังเกตได้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบต่อตัวแปรแฝงจากมากไปน้อยคือ ประสิทธิภาพในการทำงาน ด้านคุณภาพงาน (0.67) ประสิทธิภาพในการทำงานด้านเวลา (0.41) และ ประสิทธิภาพในการทำงานด้านค่าใช้จ่าย (0.33) ปัจจัยประสิทธิภาพการทำงานได้รับผลโดยตรงจากปัจจัยด้านเทคโนโลยีในระดับน้อย (0.40) และได้รับผลโดยตรงจากปัจจัยศักยภาพขององค์กรในระดับปานกลาง (0.57) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการทำงานโดยรวมส่งผลโดยตรงต่อต้นทุนในระดับมากที่สุด (0.88) ปัจจัยประสิทธิภาพการทำงานส่งผลกระทบต่อโอกาสในการอยู่รอดและเติบโตในระดับมากที่สุด (0.84)

ประสิทธิภาพที่สำคัญสามประการในการบริหารจัดการ โครงการ โดยทั่วไปรวมถึงโครงการก่อสร้างคือ เวลา ต้นทุน และ คุณภาพ (Time-Cost-Quality) ต้องเป็นไปตามแผนที่วางไว้ จากความสัมพันธ์ที่พบจะเห็นได้ว่า ประสิทธิภาพด้านคุณภาพงานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากเป็นพื้นฐานของอีกสองปัจจัย กล่าวคือหากงานไม่ได้คุณภาพ การซ่อม การรื้อทำใหม่ (Rework) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในงานก่อสร้าง จะทำให้งานล่าช้าและสิ้นเปลืองงบประมาณเป็นผลตามมา

ผู้รับเหมาก่อสร้างควรตระหนักว่าการเพิ่มประสิทธิภาพนั้นส่งผลอย่างยิ่งต่อต้นทุน และการอยู่รอดและเติบโตขององค์กร โดยมุ่งประเด็นไปยังการเพิ่มประสิทธิภาพสามประการดังกล่าว ปัจจัยที่เป็นรากฐานคือศักยภาพขององค์กรและปัจจัยด้านเทคโนโลยีสนับสนุน โดยการสร้างศักยภาพทางการเงิน การฝึกอบรมบุคลากรให้มีความสามารถสูงขึ้น และเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสนับสนุนการทำงานให้มากขึ้น

5.2.8 โอกาสในการอยู่รอดและเติบโตขององค์กร

ปัจจัยด้านโอกาสในการอยู่รอดและเติบโตขององค์กร ตัวแปรที่สังเกตได้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบต่อตัวแปรแฝงจากมากไปน้อยคือ โอกาสในการเติบโตและขยายตัว (0.81) โอกาสในการอยู่รอดในธุรกิจ (0.77) และโอกาสในการได้รับงานใหม่ (0.49) ตามลำดับโอกาสในการอยู่รอดและเติบโตได้รับผลโดยตรงจากประสิทธิภาพการทำงาน (0.84) ต้นทุน (0.56) และจากด้านการเมือง (0.25)

ผู้รับเหมาก่อสร้างขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่โดยทั่วไปมักจะให้ความสำคัญต่อต้นทุนเพียงประการเดียว แม้ว่าปัจจัยต้นทุนจะมีความสำคัญพอสมควร แต่จากผลการวิจัยเห็นได้ว่าประสิทธิภาพการทำงานที่ดีย่อมจะทำให้องค์กรอยู่รอดและเติบโตได้ ยิ่งในสถานการณ์ที่มีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น ผู้รับเหมารายใหม่สามารถเข้ามาในธุรกิจได้ไม่ยากนัก หากองค์กรมีประสิทธิภาพที่ดีกว่าจะช่วยให้ได้เปรียบในการแข่งขัน โอกาสในการได้รับงานมากขึ้น การแข่งขันวงการรับเหมาก่อสร้าง ในสมัยใหม่จะมีคู่แข่งด้านต้นทุนแต่เพียงอย่างเดียวอีกต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ใช้

แบบจำลองที่ได้รับจากการวิจัยทำให้ทราบถึง ภาพรวมปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ผู้ประกอบการธุรกิจรับเหมาก่อสร้างสามารถใช้น้ำหนักองค์ประกอบ ความสัมพันธ์ต่างๆ พิจารณาเป็นข้อมูลและแนวทาง ช่วยเพิ่มเติมสำหรับการวางแผน นโยบายของบริษัท ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยแวดล้อมต่างๆ เพื่อการอยู่รอด และเติบโตในตลาดธุรกิจก่อสร้าง สำหรับผู้ที่สนใจในการจะประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง งานวิจัยครั้งนี้สามารถเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจที่จะลงทุนดำเนินงานกิจการรับเหมาก่อสร้าง ส่วนของรัฐบาลสามารถ

นำไปพิจารณาใช้ในการออกนโยบาย เพื่อการสนับสนุนอุตสาหกรรมก่อสร้างระดับขนาดกลางและขนาดย่อมอันเป็นส่วนใหญ่ของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อยอด

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบกับธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง ในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น หากมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ในช่วงเวลาอื่น จะทำให้ได้รับผลที่ดีขึ้น

สามารถนำการวิจัยนี้ เป็นพื้นฐานพัฒนาแบบจำลองในระดับสูงขึ้น เช่น แบบจำลองระบบพลวัต (System Dynamics) เป็นต้น